

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 164/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť V. N., K., zastúpenej JUDr. T. Š., K., pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. N. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť V. N. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. T. Š., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 164/2010-14 z 27. apríla 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť V. N., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. T. Š., K., pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľka bola účastníčkou konania ako žalovaná v spore o neplatnosť výpovede nájmu bytu.

Vec sa na prvostupňovom súde viedla pod sp. zn. 17 C 142/2006, v dôsledku odvolania sťažovateľky konal Krajský súd pod sp. zn. 6 Co 192/2008.

Sťažovateľka nebola v konaní úspešná napriek tomu, že v konaní nebol profukovaný dôkaz, ktorý by mal viesť k vyneseným rozsudkom.

Žalobcovia tvrdili, že výpoveď prevzali v čase, od ktorého do skončenia nájmu neuplynula zákonná trojmesačná lehota.

Súdy zhodne skonštatovali, že pri doručovaní výpovedí neboli dodržané podmienky § 46 ods. 2) O. s. p., na použitie ktorých (primerane) odkazuje § 710 ods. 3) Občianskeho zákonníka.

Súdy svojvoľným výkladom jednoduchého práva v rozpore s jeho dikciou porušili základné práva sťažovateľky jednak na riadny proces v zmysle čl. 46 ods. 1) Ústavy SR a v priamej väzbe na toto porušenie aj právo na ochranu majetku v zmysle čl. 20 ods. 1) Ústavy SR. Súčasne porušili koreláty týchto práv zaručené čl. 6 ods. 1) Dohovoru a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru.

Podľa § 710 ods. 3) OZ ak bola daná písomná výpoveď, skončí sa nájom bytu uplynutím výpovednej lehoty. Výpovedná lehota je tri mesiace a začína plynúť prvým dňom mesiaca, nasledujúcim po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď. Na doručovanie písomnej výpovede sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.

Týmto predpisom je podľa poznámky k citovanému ustanoveniu (5e) § 46 O. s. p.

Podľa citovaného ustanovenia (jeho dôležitej časti) v čase dania výpovede – 23. 6. 2006 – sa písomnosť považuje za doručení dňom, kedy bola uložená, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Súdy si jednak neuvedomili zmenu ods. 2) citovaného ustanovenia, platnú až po 14. 10. 2008 a jednak nepochopili, čo znamená „uložiť písomnosť na pošte“ tak, ako ho toto ustanovenie časovo kvalifikuje: je celkom irelevantná, resp. bola irelevantná dĺžka lehoty na vyzdvihnutie zásielky práve pre presne určenú fikciu doručenia, ku ktorej dochádza ex lege v deň neúspešného doručenia. Je teda arbitrárnym každé od tohto jednoznačného textu zákona odlišné rozhodnutie. Ani Občiansky zákonník ani Občiansky súdny poriadok nevyžadujú doručovanie výpovede do „vlastných rúk“, nevyžadujú preukázať, kedy bola zásielka „... daná na poštovú prepravu“. Rovnako je bez významu, koľko dní od odovzdania uplynulo a podobné ekvilibristiky: ak bola zásielka uložená v čase,

od ktorého sa odvíjala trojmesačná výpovedná lehota, súd nemá právo skúmať neefektívne indície. K tejto veci však dôvody napadnutých rozsudkov mlčia, čo je v rozpore s právom na riadne odôvodnenie rozhodnutí. Keďže ostatné povrchné a nelogické reakcie súdov na tvrdenia sťažovateľky nemali vplyv na výsledok sporu, nepolemizujem s nimi.»

Z doplnenia sťažnosti vyplýva: «1) V odvolaní proti prvostupňovému rozsudku sťažovateľka uviedla, že doručovanie výpovede poštou nebol jediný spôsob, akým sa výpoveď dostala do dispozície protistrane. Krajský súd nezaujal stanovisko, nevyjadril sa k tvrdeniu, že nájomcovia (obaja) odmietli osobne prevziať výpoveď na ich byte s odvolaním sa na svojho právneho zástupcu. Ten podľa nich bol v tomto čase poverený na preberanie všetkých písomností, týkajúcich sa nájmu bytu. Výpovede sa nájomcom pokúsila doručiť matka sťažovateľky. Prevziať (s uvedeným pokynom) ich odmietli po tom, čo si ich obsah prečítali.

Odhladnuc od možnosti, danej § 50 O. s. p., matka sťažovateľky výpovede doručila právnenému zástupcovi nájomcov. Ako vidno z pripojeného dokladu, tento ich prevzatie dňa 28. 6. 2006 potvrdil.

Odvolací súd mohol tento „nový“ dôkaz, resp. tvrdenie zahrnúť medzi nehodnotené s poukazom na § 205a O. s. p. ovšem jednak v obmedzenom rozsahu, ale najmä sa k nemu vôbec nevyjadril. Podľa môjho názoru by aj tak neobstála uvedená námietka, pretože tento spôsob doručenia (ani použitie § 50 O. s. p.) nebol predmetom konania! Naviac súdy svojimi rozsudkami zmenili hmotnoprávny obsah § 710 ods. 3) Obč. zákonníka neprijateľným spôsobom: deklaratórny rozsudok nemení predrozsudkové hmotnoprávne vzťahy. Tie sa preniesli iba na úroveň procesného vzťahu bez toho, aby s tým hmotné právo spájalo vo veci samej nejaké ďalšie alebo dosiaľ neznáme hmotnoprávne účinky. Ak bola výpoveď akokoľvek (akýkoľvek spôsobom) doručená tak, že ku koncu výpovednej lehoty uplynuli zákonné tri mesiace, nemôže z toho dôvodu, že jeden zo zvolených spôsobov doručovania nebol účinný, súd vyvodiť jej neplatnosť.

Súdy boli povinné poskytnúť právnu ochranu sťažovateľkinmu právu dať výpoveď s legálnymi parametrami. Tento právny nárok existoval už v čase, kedy odporcovia uplatnili zasa svoje právo pred súdom. Takže deklarovať zákonné uplatnenie nároku mohli súdy iba zamietnutím žaloby na neplatnosť výpovede.

2) *Dôvody napadnutého rozsudku uvádzajú o. i. akýsi výpočet dní pracovného pokoja. V čase medzi napísaním a prevzatím (?) výpovede v kritickom čase neboli ale žiadne „štyri dni pracovného voľna“.*

3) *Súdy si vo všeobecnosti, ako uvádzam v sťažnosti, nedostatočne uvedomili obsah zákonných pojmov „uložiť, uloženie“ a „úložná lehota“ a stotožnili ich s pojmom poštového predpisu „odberná lehota“. Pojem „úložná lehota“ je uvedená v § 47 ods. 2) O. s. p., účinnom do 14. 10. 2008 a je trojdňová. Ani § 46 O. s. p. o obyčajnom doručovaní, ani § 47 O. s. p. o doručovaní do vlastných rúk neuvádzajú legálnu definíciu pojmu „uloženie“. Je ovšem samozrejmé, že jeho obsah je rovnaký pre obidva spôsoby doručovania. Vysvetlivky k § 546 O. s. p. v Komentári, vydanom Eurounionom v Bratislave 1996 uvádzajú: „Trojdňová lehota podľa ustanovenia § 47 ods. 2) in fines sa začína dňom, ktorý nasleduje po vyrozumení adresáta o uložení písomnosti“. Neposkytuje teda žiadnu relevanciu prevzatiu písomnosti po jej uplynutí v tzv. odbernej, 18-dňovej lehote. Ak je teda písomnosť doručená uložením, platí o odbernej lehote to isté.*

Súdy preto vyložili príslušné ustanovenia v rozpore s jeho textom.»

Sťažovateľka je toho názoru, že namietaný rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 porušuje jej základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Porušenie svojich práv vidí v tom, že krajský súd nesprávne posúdil otázku začiatku počítania výpovednej lehoty pri výpovedi z nájmu bytu a v dôsledku toho nesprávne rozhodol o neplatnosti výpovede z nájmu bytu.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 porušil jej základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, aby zrušil predmetné rozhodnutie a vrátil vec na ďalšie konanie krajskému súdu a prikázal krajskému súdu zaplatiť jej náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 254,88 €.

K veci sa listom sp. zn. 1 SprV/1137/2009 z 29. januára 2010 vyjadril predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

«... Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 29. septembra 2009, č. k. 6 Co 192/2008-130 potvrdil rozsudok (Okresného súdu Košice I zo dňa 29. mája 2008, č. k. 17C 142/2006-99). Nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

Uvedené rozhodnutia sú právoplatné a tak nám neprislúcha posudzovať ich vecnú stránku ani ich zákonnosť.

Z obsahu ústavnej sťažnosti vysvitá, že sťažovateľka v nej uvádza to, čo aj v odvolaní z 23. júna 2008 (vid' č. l. 107-108 súdneho spisu) proti rozsudku okresného súdu.

S dôvodmi odvolania (aj ohľadom doručovania výpovede z nájmu - podľa § 46 O. s. p.) sa odvolací súd podrobne vypořiadal v dôvodoch svojho rozhodnutia (o čom svedčí strana „6“ rozsudku odvolacieho súdu).

Žiada sa nám poznamenať, že uvedený rozsudok okresného súdu, ako aj krajského súdu (v predmetnej veci) sú súladné s platnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - vid' napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 127/98, ktorý bol publikovaný v časopise Zo súdnej praxe pod č. 51/1999.

Uvedenými rozhodnutiami všeobecné súdy rešpektovali právnu istotu, ktorá je komponentom spravodlivosti.

Z vyššie uvedených dôvodov navrhujeme ústavnú sťažnosť odmietnuť...»

Predseda krajského súdu v podaní zo 4. mája 2010 a právny zástupca sťažovateľky v podaní zo 7. mája 2010 uviedli, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 44 až čl. 46 tejto ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa § 710 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení platnom v čase výpovede z nájmu bytu (ďalej len „Občiansky zákonník“) ak bola daná písomná výpoveď, skončí sa nájom bytu uplynutím výpovednej lehoty. Výpovedná lehota je tri mesiace a začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď. Prenajímateľ môže nájomcovi písomne určiť dlhšiu výpovednú lehotu. Na doručovanie písomnej výpovede nájmu bytu sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu^{5a}. Poznámka k odkazu 5a) znie: § 46 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 46 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok platného v čase výpovede z nájmu bytu (ďalej len „OSP“) adresátovi možno doručiť písomnosť v byte, v sídle (mieste podnikania), na pracovisku alebo kdekoľvek bude zastihnutý.

Podľa § 46 ods. 2 OSP ak nebol adresát zastihnutý, hoci sa zdržuje v mieste doručenia, doručí sa inej dospeljej osobe bývajúcej v tom istom byte alebo v tom istom dome alebo zamestnanej na tom istom pracovisku, ak je ochotná obstarat' odovzdanie písomnosti. Ak nemožno ani takto doručiť, uloží sa písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom vyzve, aby si písomnosť vyzdvihol. Písomnosť sa považuje za doručенú dňom, keď bola uložená, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Podľa § 46 ods. 3 OSP ak sa podľa odseku 2 písomnosť odovzdá účastníkovi, ktorý má na veci protichodný záujem, je doručenie neúčinné.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy obsah vlastníctva tvorí súhrn subjektívnych vlastníckych oprávnení, medzi ktoré patrí aj právo vec užívať (ius utendi), s vecou nakladať (ius disponendi), teda oprávnenie vlastníka určovať ďalší právny osud veci. Citovaný čl. 20 ods. 1 ústavy teda nielenže ustanovuje, že každý má právo vlastniť majetok, ale súčasne zaručuje (podobne aj čl. 1 dodatkového protokolu) realizáciu vlastníckych oprávnení vyplývajúcich aj z § 123 Občianskeho zákonníka. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých

nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01). Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v ústave alebo v ďalších zákonoch. Vlastnícke právo každej osoby má rovnaký zákonný obsah a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide o štát, právnickú osobu, obec alebo fyzickú osobu. Z formulácie obsiahnutej v čl. 20 ods. 1 ústavy nemožno však odvodzovať ústavné právo získať vec do svojho vlastníctva (vlastniť majetok) bez dodržania predpokladov, ktoré sú na tento účel upravené zákonmi. Funkcia práva vlastniť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníčkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na

dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prerokúvaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamená nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Základnou námietkou sťažovateľky bolo tvrdenie, že krajský súd nesprávne posúdil otázku začiatku počítania výpovednej lehoty pri výpovedi z nájmu bytu a v dôsledku toho nesprávne rozhodol o neplatnosti výpovede z nájmu bytu.

Keďže predmetom konania pred ústavným súdom je ako prvotný dôvod neústavnosti rozhodnutia krajského súdu uvádzaná námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, túto námietku možno posúdiť len podľa čl. 51 ods. 1

ústavy, podľa ktorého práv uvedených v čl. 44 až čl. 46 ústavy sa možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenie vykonávajú. Z už uvedeného je zrejmé, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti bol povinný preskúmať námietku neústavnosti rozhodnutia krajského súdu aj preskúmaním aplikácie zákonných ustanovení, ktoré boli výsledkom právneho hodnotenia skutkových zistení.

Ústredným právnym problémom v rozhodnutiach oboch súdov je ustanovenie § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ústavný súd pre potreby tohto konania musí pripomenúť znenie ustanovenia § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka platného do 31. augusta 2001 „V písomnej výpovedi musí byť uvedená lehota, kedy sa má nájom skončiť, a to najmenej tri mesiace tak, aby skončila ku koncu kalendárneho mesiaca; ak lehota nie je uvedená, skončí sa nájom bytu posledným dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom výpoveď došla druhému účastníkovi“. Od 1. septembra 2001 je znenie ustanovenia § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka takéto: „Ak bola daná písomná výpoveď, skončí sa nájom bytu uplynutím výpovednej lehoty. Výpovedná lehota je tri mesiace a začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď. Prenajímateľ môže nájomcovi písomne určiť dlhšiu výpovednú lehota. Na doručovanie písomnej výpovede nájmu bytu sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.“

V čase doručenia, dokumentovaného na č. 1. spisu 64, 72 a 95, bola platná a účinná nová právna úprava ustanovenia § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Výpoveď z nájmu z 23. júna 2006 bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. júna 2006. Výpoveď prevzal zástupca odporcov 28. júna 2006, manželka odporcu 3. júla 2006. Zásielka bola uložená na pošte 28. júna 2006.

Všeobecný súd v rozhodnutí nedal odpoveď na skutočnosť, kedy bola výpoveď doručená odporcovi, resp. jeho právnomu zástupcovi, a kedy bola uložená na pošte, napriek tomu, že tieto údaje boli dokumentované v konaní.

Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) v rozsudku uviedol, že „Z § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva, že v písomnej výpovedi musí byť uvedená lehota,

kedy sa má nájom skončiť a to najmenej 3 mesiace, uplynutím ktorých sa nájom bytu skončí, pričom táto výpovedná lehota začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď. Výpoveď z nájmu bytu je jednostranným hmotnoprávnym úkonom, ktorý musí spĺňať požiadavky stanovené všeobecnou časťou Občianskeho zákonníka a to § 37 a nasledujúcimi Občianskeho zákonníka vzťahujúcimi sa na právne úkony ako prejavy vôle občianskoprávných vzťahov. Právny úkon musí byť okrem iného určitý (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a nesmie obsahom alebo účelom odporovať zákonu alebo ho obchádzať alebo sa priečiť dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Len pri dodržaní aj týchto vyššie uvedených požiadaviek je právny úkon platný. Občiansky zákonník okrem písomnej formy výpovede a jej skutkového vymedzenia požaduje v ustanovení § 710 ods. 3 aj splnenie ďalších náležitostí, pričom v druhej vete tohto ustanovenia je obsiahnutá kategorická požiadavka, že v písomnej výpovedi musí byť uvedená lehota, kedy má nájom skončiť. Z uvedeného teda vyplýva, že prenajímateľ musí výpovednú lehotu v zmysle § 710 ods. 3 veta druhá Občianskeho zákonníka vždy uviesť a neuvedenie výpovednej lehoty prenajímateľom vo výpovedi danej nájomcovi alebo uvedenie kratšej lehoty ako stanovuje § 710 ods. 3 veta druhá Občianskeho zákonníka je v rozpore jednak s týmto kogentným ustanovením a jednak je to prejav neurčitý, a preto je výpoveď podľa §§ 37, 39 Občianskeho zákonníka neplatná.

V prejednávanej veci žalovaná ako prenajímateľka výpovednú lehotu vo výpovedi z nájmu bytu uviedla kratšiu ako stanovuje kogentne ustanovenie § 710 ods. 3 veta druhá Občianskeho zákonníka a táto skutočnosť má za následok neplatnosť výpovede. (Rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 127/98).

Súd vyhodnotil dokazovanie v zmysle ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku, svoje skutkové zistenia oprel predovšetkým o listinné dôkazy a do úvahy vzal aj výpovede účastníkov konania, najmä vzal do úvahy ich tvrdenia, ktoré neboli sporné a na základe takto vykonaného a zhodnoteného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcov je dôvodná a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.“

Z citovanej argumentácie okresného súdu vyplýva, že za základ svojho rozhodnutia vzal právny stav pred novelou platnou do 31. augusta 2001.

Krajský súd sa s touto argumentáciou stotožnil, čím nepostupoval v súlade so záväzkom štátu poskytnúť subjektom konania právo na súdnu ochranu.

Krajský súd v rozsudku sp. zn. 6 Co 192/2008 z 29. septembra 2009 na túto zrejmu neústavnosť rozsudku okresného súdu reagoval len všeobecným spôsobom, keď uviedol, že *„Z uvedeného teda vyplýva, že prenajímateľ musí výpovednú lehotu v zmysle § 710 ods. 3 veta druhá Obč. zák. vždy uviesť a neuvedenie výpovednej lehoty prenajímateľom vo výpovedi danej nájomcovi alebo uvedenie kratšej lehoty ako stanovuje § 710 ods. 3 veta druhá Obč. zák. je v rozpore jednak s týmto kogentným ustanovením, jednak je to prejav neurčitý, a preto je výpoveď podľa §§ 37, 39 Obč. zák. neplatná. V prejednávanej veci žalovaná ako prcnajímateľka výpovednú lehotu vo výpovedi z nájmu bytu uviedla kratšiu ako stanovuje kogentné ustanovenie § 710 ods. 3 veta druhá Obč. zák. a táto skutočnosť má za následok neplatnosť výpovede, poukazujúc na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 127/98.“*

Krajský súd mal konať iuxta legem, teda podľa zákona.

Spôsob aplikácie poskytnutý krajským súdom vyplývajúci zo zrušenej právnej úpravy platnej do 31. augusta 2001, ktorá požaduje uvedenie výpovednej lehoty vo výpovedi, hoci toto už nie je obsahom platnej právnej úpravy, je arbitrárny, a tým porušuje aj základné práva a slobody sťažovateľky.

Spôsobom, akým krajský súd aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka, porušil aj hmotné záruky obsiahnuté v čl. 20 ods. 1 ústavy, a tým aj čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Vzhľadom na už uvedené dospel ústavný súd k záveru, že rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 bolo porušené základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Všeobecný súd bude musieť opätovne prerokovať vec a podať výklad doručenia výpovede z nájmu súladný s ústavou, tak ako to vyplýva z nálezu ústavného súdu.

Krajský súd v opakovanom konaní má vyhodnotiť doručenie výpovede tak, aby zodpovedalo dôkazom zhromaždeným v konaní, a to na zistené dôkazy správne aplikovať platné ustanovenie § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čo môže viesť aj k zrušeniu rozsudku okresného súdu vo veci.

Vzhľadom na to, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu,

ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 192/2008-130 z 29. septembra 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Tiborom Šafárikom. Právny zástupca sťažovateľky si podaním zo 7. mája 2010 uplatnil trovy konania v sume 254,88 €.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2009 v sume 721,40 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 254,88 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby, t. j. 2-krát po 120,23 € (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti). Ďalej ústavný súd priznal právnomu zástupcovi sťažovateľky dvakrát náhradu režijného paušálu po 7,21 € podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľky (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010